

61998J0035

Domstolens dom den 6 juni 2000. - Staatssecretaris van Financiën mot B.G.M. Verkooijen. - Begäran om förhandsavgörande: Hoge Raad - Nederländerna. - Fri rörlighet för kapital - Direkt skatt på aktieutdelning - Undantag - Begränsning till aktieutdelning från bolag med säte inom det nationella territoriet. - Mål C-35/98.

Rättsfallssamling 2000 s. I-04071

Sammanfattning

Parter

Domskäl

Beslut om rättegångskostnader

Domslut

Nyckelord

Fri rörlighet för kapital - Restriktioner - Undantag från inkomstskatt för aktieutdelning som utbetalas till fysiska personer - Begränsning till aktieutdelning från bolag med säte inom det nationella territoriet - Otillåten - Invändning - Ej befogad

(Rådets direktiv 88/361, artikel 1.1)

Sammanfattning

\$\$Artikel 1.1 i direktiv 88/361 för genomförandet av artikel 67 i fördraget utgör hinder för en lagbestämmelse i en medlemsstat, vilken medger ett undantag från inkomstskatt för aktieutdelning som utbetalas till fysiska personer som är aktieägare enbart på det villkoret att nämnda aktieutdelning utbetalas av bolag som har sitt säte i sagda medlemsstat.

En sådan bestämmelse har nämligen till verkan att avskräcka gemenskapsmedborgare som är bosatta i den berörda medlemsstaten från att investera sitt kapital i bolag som har sitt säte i en annan medlemsstat och har även restriktiv inverkan på sådana bolag i och med att den för dem utgör ett hinder för kapitalanskaffning i den berörda medlemsstaten, utan att restriktionen kan grundas på sådana tvingande hänsyn till allmänintresset som kongruensen i skattesystemet.

Det är i ovannämnda avseende utan betydelse om den skattskyldige som begär att få åtnjuta det skattemässiga undantaget är en sedvanlig aktieägare eller en arbetstagare som innehar aktier som har gett upphov till uttag av aktieutdelning inom ramen för en sparplan för anställda. (se punkterna 34, 35, 56, 62 och 67 samt domslutet)

Parter

I mål C-35/98,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-fördraget (nu artikel 234 EG), från Hoge Raad der Nederlanden (Nederländerna), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

Staatssecretaris van Financiën

och

B.G.M. Verkooijen,

angående tolkningen av rådets direktiv 88/361/EEG av den 24 juni 1988 för genomförandet av artikel 67 i fördraget (EGT L 178, s. 5; svensk specialutgåva, område 10, volym 1, s. 44) samt artiklarna 6 och 52 i EG-fördraget (nu artiklarna 12 och 43 EG i ändrad lydelse),

meddelar

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden G.C. Rodríguez Iglesias, avdelningsordförandena J.C. Moitinho de Almeida, L. Sevón och R. Schintgen samt domarna P.J.G. Kapteyn, C. Gulmann, J.-P. Puissochet, P. Jann, H. Ragnemalm, M. Wathelet (referent) och F. Macken,

generaladvokat: A. La Pergola,

justitiesekreterare: avdelningsdirektören D. Louterman-Hubeau,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

- B.G.M. Verkooijen, genom skatterådgivaren F.E. Dekker,

- Nederländernas regering, genom ställföreträdande juridiske rådgivaren J.G. Lammers, i egenskap av ombud,

- Italiens regering, genom G. De Bellis, avvocato dello Stato,

- Förenade kungarikets regering, genom J.E. Collins, Treasury Solicitor, i egenskap av ombud, biträdd av R. Singh, barrister,

- Europeiska gemenskapernas kommission, genom juridiske chefsrådgivaren E. Mennens och H. Michard, rättstjänsten, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid förhandlingen den 23 mars 1999 av: Nederländernas regering, företrädd av M.A. Fierstra, chef för utrikesministeriets gemenskapsrättsliga enhet, i egenskap av ombud, Frankrikes regering, företrädd av S. Seam, secrétaire des affaires

étrangères, utrikesministeriets rättsavdelning, i egenskap av ombud, Italiens regering, företrädd av G. De Bellis, Förenade kungarikets regering, företrädd av J. E. Collins, biträdd av R. Singh, samt kommissionen, företrädd av E. Mennens och H. Michard,

och efter att den 24 juni 1999 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

med hänsyn till beslutet om återupptagande av det muntliga förfarandet av den 17 september 1999,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid förhandlingen den 30 november 1999 av: B.G.M. Verkooijen, företrädd av F.E. Dekker, Nederländernas regering, företrädd av M.A. Fierstra, Frankrikes regering, företrädd av S. Seam, Italiens regering, företrädd av G. De Bellis, Förenade kungarikets regering, företrädd av J. E. Collins, biträdd av R. Singh, och kommissionen, företrädd av E. Mennens och H. Michard,

och efter att den 14 december 1999 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

Domskäl

1 Hoge Raad der Nederlanden har genom beslut av den 11 februari 1998, som inkom till domstolens kansli den 13 februari 1998, i enlighet med artikel 177 i EG-fördraget (nu artikel 234 EG) ställt tre frågor om tolkningen av rådets direktiv 88/361/EEG av den 24 juni 1988 för genomförandet av artikel 67 i fördraget (EGT L 178, s. 5; svensk specialutgåva, område 10, volym 1, s. 44) samt artiklarna 6 och 52 i EG-fördraget (nu artiklarna 12 EG och 43 EG i ändrad lydelse).

2 Frågorna har uppkommit i en tvist mellan Staatssecretaris van Financiën (statssekreteraren vid det nederländska finansministeriet) och B.G.M. Verkooijen, en nederländsk medborgare, avseende vägran att bevilja denne undantag från skatt för aktieutdelning från ett bolag etablerat i en annan medlemsstat än Konungariket Nederländerna.

Tillämplig nationell lagstiftning

3 Vid tidpunkten för omständigheterna i målet vid den nationella domstolen reglerades inkomstskatten i Nederländerna av Wet op de inkomstenbelasting 1964 (1964 års lag om inkomstskatt, i den version som gällde före 1997, nedan kallad lagen om inkomstskatt).

4 I artikel 24 i lagen om inkomstskatt föreskrevs att inkomst av kapital, inklusive aktieutdelning och andra betalningar som har samband med innehav av aktier, var föremål för inkomstskatt. En skattskyldig som ingav deklaration för nederländsk inkomstskatt skulle således inbegripa aktieutdelning i den beskattningsbara inkomsten såsom inkomst av kapital.

5 Det bör påpekas att enbart fysiska personers inkomst är föremål för den nederländska inkomstskatten ("inkomstenbelasting"). Således rör detta mål enbart utdelning på aktier till fysiska personer.

6 När aktieutdelning sker av bolag etablerade i Nederländerna, tas inkomstskatt ut på denna i form av källskatt. Den skatt som tas ut på detta sätt kallas skatt på aktieutdelning. Formerna för uttag av denna skatt anges i artikel 1.1 i Wet op de dividendbelasting från 1965 (lag om skatt på aktieutdelning, Stbl. 1965, s. 621, nedan kallad lagen om skatt på aktieutdelning), i vilken följande föreskrivs:

"En direkt skatt benämnd 'skatt på aktieutdelning' tas ut av dem som, direkt eller genom utdelningskuponger, uppbär inkomst av aktier eller andelar i bolag, för andelar och obligationer i aktiebolag, privata bolag med begränsat ansvar, öppna kommanditbolag och andra bolag vars kapital helt eller delvis är uppdelat i aktier eller andelar, vilka är etablerade i Nederländerna."

7 Skatt på aktieutdelning kan vara en slutlig skatt. Detta är i synnerhet fallet när utdelning av aktier från ett bolag etablerat i Nederländerna har skett till en person som inte omfattas av nederländsk inkomstskatt.

8 När däremot sådan aktieutdelning sker till en person som omfattas av den nederländska inkomstskatten, utgör skatten på aktieutdelning, med stöd av artikel 63 första stycket i lagen om inkomstskatt, en preliminärskatt (voorheffing) på inkomstskatt. Med stöd av artikel 15 i Algemene wet inzake rijksbelastingen (allmän lag om statlig skatt), hänförs vid betalningen av skatt på den totala inkomsten denna preliminärskatt till den inkomstskatt som skall erläggas på den totala inkomsten.

9 Enligt artikel 47b i lagen om inkomstskatt undantas utdelning upp till ett visst belopp från inkomstskatt. Detta undantag är tillämpligt på inkomst av aktier eller av andelar i bolag för vilken det har uttagits nederländsk skatt på aktieutdelning, vilket enligt artikel 1.1 i lagen om skatt på aktieutdelning innebär inkomst från aktier eller andelar i bolag som är etablerade i Nederländerna. Undantaget gällde ursprungligen ett belopp om 500 NLG, vilket ökades till ett belopp om 1 000 NLG (med möjlighet att höja beloppet till 2 000 NLG för gifta personer) enligt lag av den 6 september 1985 (Stbl. 1985, s. 504).

10 I den lydelse av artikel 47b i lagen om inkomstskatt som var i kraft vid tiden för omständigheterna i målet vid den nationella domstolen föreskrevs följande:

"1. Undantaget för utdelning är tillämpligt på inkomst från aktier eller andelar i bolag som beaktas såsom inkomst vid fastställandet av den bruttoinkomst på vilken skatt på aktieutdelning har tagits ut eller på vilken skatt på aktieutdelning inte har tagits ut i enlighet med artikel 4.1 i Wet op de dividendbelasting från år 1965. Aktieutdelning är undantagen upp till ett belopp på 1 000 NLG, dock utan att den ovan angivna inkomsten kan överskridas, med avdrag för andra därmed sammanhängande kostnader än skuldränta och lånekostnader.

...

3. Beloppet 1 000 NLG som nämns i punkterna 1 och 2 höjs till 2 000 NLG för den skattskyldige som belastas med de delar av makens inkomst som avses i artikel 5.1."

11 Av förarbetena till denna bestämmelse framgår att undantaget för aktieutdelning (och dess begränsning till aktieutdelning från bolag etablerade i Nederländerna) hade ett dubbelt syfte. För det första var undantaget avsett som en åtgärd för att öka andelen eget kapital i företagen och stimulera privatpersoners intresse för nederländska aktier. För det andra hade undantaget till syfte att, i synnerhet för små investerare, i viss mån kompensera den dubbelbeskattning som i det nederländska skattesystemet följer av att det dels tas ut bolagsskatt på bolagens redovisade vinster, dels inkomstskatt på den enskilde aktieägarens inkomst av aktieutdelning från dessa bolag.

Målet vid den nationella domstolen

12 B.G.M. Verkooijen var år 1991 bosatt i Nederländerna och förvärvsarbetade där som anställd vid oljedistributionsbolaget Fina Nederland BV, som indirekt kontrolleras av aktiebolaget Petrofina NV, vilket är etablerat i Belgien och börsnoterat.

13 Inom ramen för en sparplan för anställda (werknemersspaarplan), som var öppen för alla arbetstagare i koncernen, förvärvade B.G.M. Verkooijen aktier i bolaget Petrofina NV. År 1991 gav dessa aktier honom en utdelning som efter konvertering till nederländska floriner uppgick till ungefär 2 337 NLG, på vilket belopp det togs ut en källskatt på 25 procent i Belgien. B.G.M. Verkooijen tog upp denna aktieutdelning som en del av sin beskattningsbara inkomst i den nederländska inkomstdeklarationen för år 1991.

14 Vid beskattningen av B.G.M. Verkooijens inkomst tillämpade skattemyndigheten inte undantaget för aktieutdelning, eftersom den ansåg att han inte omfattades av detta då den aktieutdelning som han hade uppburit av Petrofina NV inte hade belagts med nederländsk skatt på aktieutdelning. I beslutet om taxering och betalning av avgifter till det allmänna socialförsäkringssystemet (volksverzekeringen) för år 1991 för B.G.M. Verkooijen angavs följaktligen en beskattningsbar inkomst på 166 697 NLG, vilket innefattade hela den aktieutdelning som bolaget Petrofina hade utbetalat till honom.

15 B.G.M. Verkooijen ingav ett klagomål mot detta taxeringsbeslut och hävdade därvid att den aktieutdelning som han hade uppburit borde ha undantagits från inkomstskatt upp till 2 000 NLG (eftersom B.G.M. Verkooijen var gift) enligt artikel 47b.1 och 47b.3 i inkomstskattelagen.

16 Skattemyndigheten avslog detta klagomål. B.G.M. Verkooijen väckte därför talan avseende detta beslut vid Gerechtshof te 's-Gravenhage. Denna domstol fastslog att begränsningen av undantaget för aktieutdelning till inkomst av aktier och andelar på vilka nederländsk skatt på aktieutdelning hade uttagits stred mot artiklarna 52 och 58 i EG-fördraget (nu artikel 48 EG) samt mot direktiv 88/361. Gerechtshof te 's-Gravenhage upphävde följaktligen skattemyndighetens beslut och ändrade taxeringsbeslutet, så att skatten därefter beräknades på grundval av en beskattningsbar inkomst på 164 697 NLG.

17 Staatssecretaris van Financiën överklagade därefter Gerechtshof te 's-Gravenhages dom till den hänskjutande domstolen.

Relevanta gemenskapsrättsliga bestämmelser

18 Eftersom de omständigheter som ligger till grund för målet vid den nationella domstolen hänförde sig till tiden före ikraftträdandet av Fördraget om Europeiska unionen, var den bestämmelse i fördraget om den fria rörligheten för kapital som var tillämplig vid tidpunkten för omständigheterna i målet vid den nationella domstolen artikel 67 i EEG-fördraget (upphävd genom Amsterdamfördraget). Den hade följande lydelse:

"I den utsträckning det är nödvändigt för att säkerställa den gemensamma marknadens funktion skall medlemsstaterna under övergångstiden sinsemellan gradvis avskaffa alla restriktioner avseende rörligheten för kapital som tillhör personer bosatta i medlemsstaterna och all diskriminering som grundas på parternas nationalitet eller bostadsort eller på den ort där sådant kapital är placerat."

19 Denna bestämmelse har genomförts genom olika direktiv, bland annat direktiv 88/361 som var tillämpligt vid tidpunkten för omständigheterna i målet vid den nationella domstolen.

20 I artikel 1.1 i detta direktiv föreskrivs följande:

"I den mån annat inte föreskrivs i det följande skall medlemsstaterna avskaffa restriktioner för kapitalrörelser mellan personer bosatta i medlemsstaterna. För att underlätta tillämpning av detta direktiv skall kapitalrörelser klassificeras i enlighet med nomenklaturen i bilaga 1."

21 Bland de kapitalrörelser som räknas upp i bilaga I till direktiv 88/361 förekommer följande:

"I. Direkta investeringar

...

2. Förvärv av del i nya eller befintliga företag i syfte att upprätta eller vidmakthålla varaktiga ekonomiska relationer.

...

III. Aktiviteter med värdepapper som normalt omsätts på kapitalmarknaden (i den mån de ej omfattas av I, IV och V)

...

A. Transaktioner med värdepapper på kapitalmarknaden

...

2. Inlänningars förvärv av utländska värdepapper som omsätts på en fondbörs.

..."

22 Vid införandet av bilaga I sista stycket har påpekats att förteckningen över kapitalrörelser inte är fullständig:

"Nomenklaturen utgör inte en uttömmande förteckning över kapitalrörelser, därav rubriken XIII-F. 'Andra kapitalrörelser: Diverse'. Den skall därför inte tolkas som avsedd att inskränka räckvidden för principen om fullständig liberalisering av kapitalrörelser, sådana som avses i artikel 1 i direktivet."

23 I artikel 6.1 i direktiv 88/361 föreskrivs följande:

"Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som behövs för att följa detta direktiv senast den 1 juli 1990. De skall genast underrätta kommissionen om detta. De skall också senast den dag respektive åtgärder träder i kraft offentliggöra alla nya åtgärder eller ändringar av bestämmelser för sådana kapitalrörelser som anges i bilaga 1."

Tolkningsfrågorna

24 Det är mot denna bakgrund som Hoge Raad der Nederlanden har beslutat att förklara målet vilande och att ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

"1. Skall artikel 1.1 i direktiv 88/361/EEG jämförd med bilaga 1.I.2 till direktivet tolkas på så sätt att en begränsning som härrör från en bestämmelse i en medlemsstats lagstiftning avseende inkomstskatt som undantar den utdelning som aktieägare erhåller från inkomstskatt upp till ett visst belopp, men som begränsar detta undantag till aktieutdelning som uppbärs från bolag som är etablerade i medlemsstaten, med beaktande av artikel 6.1 i ovannämnda direktiv, är förbjuden sedan den 1 juli 1990?"

2. Om den första frågan besvaras nekande, skall artiklarna 6 och/eller 52 i EG-fördraget tolkas på så sätt att en bestämmelse som innehåller en begränsning i den mening som avses i den första frågan är oförenlig med dessa bestämmelser?"

3. Är det av betydelse för svaret på ovanstående frågor om det är en sedvanlig aktieägare eller en arbetstagare (anställd av ett dotterbolag) som innehar ifrågavarande aktier inom ramen för en sparplan för anställda (werknemersspaarplan), som begär att sådana undantagsbestämmelser skall tillämpas?"

Den första tolkningsfrågan

25 Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida artikel 1.1 i direktiv 88/361 utgör hinder för en sådan lagbestämmelse i en medlemsstat, vilken liksom den som är i fråga i målet vid den nationella domstolen medger ett undantag från inkomstskatten för aktieutdelning som utbetalas till fysiska personer som är aktieägare, enbart på det villkoret att nämnda aktieutdelning utbetalas av bolag som har sitt säte i sagda medlemsstat.

26 För det första skall det undersökas huruvida den omständigheten att en medborgare i en medlemsstat som är bosatt inom dess territorium erhåller aktieutdelning från ett bolag som har sitt säte i en annan medlemsstat faller under direktiv 88/361, vilket genomför artikel 67 i fördraget.

27 Även om begreppet kapitalrörelser inte definieras i fördraget, innehåller bilaga I till direktiv 88/361 i detta avseende en icke uttömmande förteckning över aktiviteter som utgör kapitalrörelser i den mening som avses i artikel 1 i direktivet.

28 Uttag av aktieutdelning nämns visserligen inte uttryckligen som en "kapitalrörelse" i den nomenklatur som utgör bilaga till direktiv 88/361, men denna utdelning förutsätter nödvändigtvis förvärv av del i nya eller befintliga företag, som avses i avsnitt I.2 i nomenklaturen.

29 Eftersom det bolag som avses i målet vid den nationella domstolen och som utbetalar aktieutdelning har sitt säte i en annan medlemsstat än Konungariket Nederländerna och är börsnoterat, kan dessutom aktieutdelning från detta bolag till en nederländsk medborgare även falla under "inlänningars förvärv av utländska värdepapper som omsätts på en fondbörs" i den mening som avses i avsnitt III.A.2 i nomenklaturen, såsom såväl B.G.M. Verkooijen som den brittiska regeringen och kommissionen har hävdad. En sådan aktivitet är således oupplösligen förbunden med en kapitalrörelse.

30 Följaktligen faller den omständigheten att en medborgare i en medlemsstat som är bosatt inom dess territorium erhåller aktieutdelning från ett bolag som har sitt säte i en annan medlemsstat under direktiv 88/361.

31 För det andra skall det prövas huruvida den omständigheten, att en medlemsstat vägrar att undanta aktieutdelning till de skattskyldiga som erhåller aktieutdelning från bolag som har sitt säte

i en annan medlemsstat från skatt, utgör en restriktion för kapitalrörelser i den mening som avses i artikel 1 i direktiv 88/361.

32 Domstolen erinrar inledningsvis om att även om det är medlemsstaterna som är behöriga i frågor avseende direkta skatter skall dessa dock respektera gemenskapsrätten vid utövandet av sina befogenheter (dom av den 11 augusti 1995 i mål C-80/94, Wielockx, REG 1995, s. I-2493, punkt 16, av den 16 juli 1998 i mål C-264/96, ICI, REG 1998, s. I-4695, punkt 19, och av den 29 april 1999 i mål C-311/97, Royal Bank of Scotland, REG 1999, s. I-2651, punkt 19).

33 Vidare genomförs genom direktiv 88/361, som var tillämpligt vid tiden för omständigheterna i målet vid den nationella domstolen, en fullständig avreglering av kapitalrörelser. Medlemsstaterna är därför enligt artikel 1.1 i direktivet skyldiga att avskaffa alla restriktioner för kapitalrörelser. Domstolen har angett att dessa bestämmelser har direkt effekt i dom av den 23 februari 1995 i de förenade målen C-358/93 och C-416/93, Bordessa m.fl. (REG 1995, s. I-361, punkt 33).

34 En sådan lagbestämmelse som den som är i fråga i målet vid den nationella domstolen har dock till verkan att avskräcka medborgare i en medlemsstat som är bosatta i Nederländerna från att investera sitt kapital i bolag som har sitt säte i en annan medlemsstat. Det framgår för övrigt klart av förarbetena till denna bestämmelse att undantaget från skatt på aktieutdelning och dess begränsning till aktieutdelning i bolag som har sitt säte i Nederländerna just avsåg att främja investeringar av enskilda i bolag med säte i Nederländerna i syfte att förstärka dessa bolags eget kapital.

35 En sådan bestämmelse har även restriktiv verkan för bolag etablerade i andra medlemsstater i och med att den för dem utgör ett hinder för kapitalanskaffning i Nederländerna, eftersom den aktieutdelning som de utbetalar till personer som är bosatta i Nederländerna i skattehänseende behandlas mindre förmånligt än aktieutdelning från ett bolag etablerat i Nederländerna, med påföljden att aktier eller andelar i dessa utländska bolag är mindre attraktiva för investerare bosatta i Nederländerna än aktier eller andelar i bolag som har sitt säte i denna medlemsstat.

36 Domstolen konstaterar mot denna bakgrund att den omständigheten att det medges en sådan skattemässig fördel på området för inkomstskatt för fysiska personer som är aktieägare - som det undantag för aktieutdelning som är i fråga i detta mål - enbart på det villkoret att aktieutdelningen kommer från bolag etablerade inom det nationella territoriet utgör en restriktion för kapitalrörelser som är förbjuden enligt artikel 1 i direktiv 88/361.

37 Enligt de regeringar som har ingett yttranden till domstolen, skall det vid tolkningen av de gemenskapsrättsliga regler som var tillämpliga vid tiden för omständigheterna i målet vid den nationella domstolen tas hänsyn till de gemenskapsrättsliga bestämmelser som trädde i kraft den 1 januari 1994, och i synnerhet artikel 73d.1 a i EG-fördraget (nu artikel 58.1 a EG), även om det antas att en sådan nationell bestämmelse som den om undantag från skatt för aktieutdelning utgör en restriktion i den mening som avses i direktiv 88/361.

38 Den nederländska regeringen har först och främst påpekat att den sistnämnda bestämmelsen ger medlemsstaterna rätt att, som ett undantag från förbudet mot alla restriktioner för kapitalrörelser mellan medlemsstaterna i artikel 73b i EG-fördraget (nu artikel 56 EG), tillämpa sådana bestämmelser i sin skattelagstiftning som skiljer mellan skattskyldiga som har olika bostadsorter eller som har investerat sitt kapital på olika orter. Det framgår av förklaring nr 7, som utgör bilaga till slutakten till Fördraget om Europeiska unionen, att artikel 73d.1 a i fördraget medger att nationella skattebestämmelser som var i kraft i medlemsstaterna före dess ikraftträdande fortsätter att skilja mellan skattskyldiga som har olika bostadsorter eller som har investerat sitt kapital på olika orter.

39 Vidare har den nederländska regeringen, liksom den brittiska regeringen, hävdad att artiklarna 73b-73g i EG-fördraget (artikel 73c i EG-fördraget är nu artikel 57 EG, artikel 73e i EG-fördraget

har upphävts genom Amsterdamfördraget och artiklarna 73f och 73g i EG-fördraget är nu artiklarna 59 EG och 60 EG), som har införts genom Fördraget om Europeiska unionen, skall anses utmärka ett steg framåt i liberaliseringsprocessen för kapital eller åtminstone återge det tidigare rättsläget genom att "konstitutionalisera" eller "kodifiera" befintliga principer. Dessa artiklar kan inte anses utgöra en tillbakagång på området.

40 Följaktligen förelåg enligt dessa regeringar redan före ikraftträdandet av artikel 73d.1 a i fördraget, och i synnerhet under det att direktiv 88/361 var i kraft, den möjlighet som medgavs i artikel 73d.1 a att tillämpa sådana bestämmelser i den nationella skattelagstiftningen som skiljer mellan skattskyldiga som har olika bostadsorter eller som har investerat sitt kapital på olika orter.

41 Enligt dessa regeringar strider en sådan lagbestämmelse som den som är i fråga i målet vid den nationella domstolen, som med avseende på beviljandet av undantag för skatt på aktieutdelning skiljer mellan skattskyldiga som har investerat sitt kapital på olika orter, inte mot gemenskapsrätten.

42 Eftersom i detta avseende omständigheterna i det förevarande målet vid den nationella domstolen hänför sig till tiden före ikraftträdandet av Fördraget om Europeiska unionen, skall frågan huruvida en sådan lagbestämmelse som den i målet vid den nationella domstolen är förenlig med gemenskapsrätten prövas uteslutande med avseende på bestämmelserna i EEG-fördraget och direktiv 88/361.

43 Dessutom skall det påpekas att den möjlighet som medlemsstaterna medgavs enligt artikel 73d.1 a i fördraget att tillämpa sådana bestämmelser i sin skattelagstiftning som skiljer mellan skattskyldiga som har olika bostadsorter eller som har investerat sitt kapital på olika orter redan har tillåtits av domstolen. Enligt domstolens rättspraxis, som den såg ut redan före ikraftträdandet av artikel 73d.1 a i fördraget, kunde nämligen nationella skattebestämmelser av den art som avses i denna artikel, genom att de stadgade vissa skillnader vilka i synnerhet grundas på de skattskyldigas bostadsort, vara förenliga med gemenskapsrätten eftersom de var tillämpliga på situationer som inte var objektivt jämförbara (se särskilt dom av den 14 februari 1995 i mål C-279/93, Schumacker, REG 1995, s. I-225) eller kunde grundas på tvingande hänsyn till allmänintresset och i synnerhet kongruensen i skattesystemet (domar av den 28 januari 1992 i mål C-204/90, Bachmann, REG 1992, s. I-249, och i mål C-300/90, kommissionen mot Belgien, REG 1992, s. I-305).

44 Under alla omständigheter anges i artikel 73d.3 i fördraget att de nationella bestämmelser som avses i artikel 73d.1 a inte får utgöra ett medel för godtycklig diskriminering eller en förtäckt begränsning av den fria rörligheten för kapital och betalningar enligt artikel 73b.

45 Dessutom är det inte relevant att använda det argument enligt vilket de "åtgärder och förfaranden" som nämns i artikel 73d.3 i fördraget inte skulle avse artikel 73d.1 a, i vilken begreppet "bestämmelser" anges. Förutom att det är svårt att skilja mellan "åtgärder" och "bestämmelser", förekommer termerna "åtgärder och förfaranden" över huvud taget inte i artikel 73d.2, trots att artikel 73d.3 uttryckligen hänvisar till denna punkt.

46 Det skall därför undersökas om den restriktion för kapitalrörelser som orsakas av en sådan lagbestämmelse som den som är i fråga i målet vid den nationella domstolen kan vara objektivt berättigad på grund av tvingande hänsyn till allmänintresset.

47 Den brittiska regeringen har för det första hävdat att en sådan lagbestämmelse som den som är i fråga i målet vid den nationella domstolen var berättigad eftersom avsikten var att gynna landets ekonomi genom att uppmuntra enskildas investeringar i bolag med säte i Nederländerna.

48 Det är i detta avseende tillräckligt att erinra om att i enlighet med fast rättspraxis kan ett syfte av rent ekonomisk karaktär inte utgöra tvingande hänsyn till allmänintresset av den arten att det

rättfärdigar en begränsning av en grundläggande frihet som garanteras av fördraget (domar av den 28 april 1998 i mål C-120/95, Decker, REG 1998, s. I-1831, punkt 39, och i mål C-158/96, Kohll, REG 1998, s. I-1931, punkt 41).

49 För det andra har alla de regeringar som har ingett yttranden hävdade att den omständigheten att undantaget för aktieutdelning begränsas till enbart aktieutdelning från bolag med säte i Nederländerna var berättigad på grund av nödvändigheten att bevara kongruensen i det nederländska skattesystemet.

50 Enligt dessa regeringar avser undantaget för aktieutdelning att - i ekonomiska termer - lindra de dubbelbeskattningseffekter som följer av att bolag beskattas med bolagsskatt för sina vinster och att fysiska personer som är aktieägare beskattas med inkomstskatt för samma vinster som utbetalas i form av aktieutdelning.

51 Det är enbart skattskyldiga som uppbär aktieutdelning från bolag som har sitt säte i Nederländerna som beviljas undantag för skatt på aktieutdelning, eftersom enbart dessa beskattas i Nederländerna för redovisad vinst. När det bolag som utbetalar aktieutdelning är etablerat i en annan medlemsstat, beskattas redovisad vinst i denna stat. Således uppkommer det inte någon dubbelbeskattning i Nederländerna som skall kompenseras.

52 Den nederländska regeringen har under det muntliga förfarandet även hävdade att den skatt som skattemyndigheterna i en annan stat än Konungariket Nederländerna tar ut på bolags vinst inte kan kompenseras genom att det beviljas undantag för skatt på aktieutdelning för personer bosatta i Nederländerna som är aktieägare i sådana bolag, eftersom detta automatiskt skulle medföra ett inkomstbortfall för den nederländska skattemyndigheten, eftersom denna inte tar ut skatt på vinster i de utländska bolag som utbetalar aktieutdelningen.

53 Ur samma perspektiv har den brittiska regeringen gjort gällande att om de nederländska skattemyndigheterna måste bevilja undantag för skatt på aktieutdelning för utdelning avseende aktier i ett bolag etablerat utanför Nederländerna, undgår de sistnämnda helt skatt i Nederländerna.

54 Den nederländska regeringen har dessutom tillagt att om undantaget för skatt på aktieutdelning tillämpas på skattskyldiga som är aktieägare i bolag som har sitt säte i andra medlemsstater kan dessa skattskyldiga åtnjuta en dubbel fördel, eftersom de kan göra avdrag såväl i den medlemsstat där aktieutdelningen utbetalas som i den medlemsstat där den tas ut, nämligen Konungariket Nederländerna.

55 Dessa argument kan inte godtas.

56 Vad beträffar nödvändigheten att bevara kongruensen i det nederländska skattesystemet, skall det påpekas att domstolen visserligen har ansett att en reglering som begränsar de grundläggande friheterna kan vara motiverad på grund av nödvändigheten att säkerställa kongruens i skattesystemet (domarna i de ovannämnda målen Bachmann och kommissionen mot Belgien), men detta är inte fallet här.

57 I domarna i de ovannämnda målen Bachmann och kommissionen mot Belgien förelåg det nämligen ett direkt samband, vad beträffar en och samma skattskyldig, mellan beviljandet av en skattemässig fördel och compensationen av denna fördel genom ett skatteuttag, inom ramen för samma beskattning. Det var i det fallet fråga om sambandet mellan avdragsrätten för premier och beskattningen av de belopp som utbetalas av försäkringsgivarna till uppfyllelse av pensions- och livförsäkringsavtal, som måste bevaras i syfte att säkerställa kongruensen i det ifrågavarande skattesystemet.

58 I det förevarande fallet finns det emellertid inte något direkt samband av denna karaktär mellan beviljandet av ett undantag från inkomstskatt för aktieägare bosatta i Nederländerna för uppburen aktieutdelning och beskattning av vinster för bolag som har sitt säte i andra medlemsstater. Det är fråga om två olika skatter som tas ut av olika skattskyldiga.

59 Vad gäller argumenten avseende den inkomstförlust som Konungariket Nederländerna skulle drabbas av på grund av beviljandet av undantag för aktieutdelning till inlänningar som är aktieägare i bolag som har sitt säte i andra medlemsstater, är det tillräckligt att påpeka att minskningen av skatteintäkter inte kan anses som tvingande hänsyn av allmänintresse, som kan åberopas för att rättfärdiga en åtgärd som i princip strider mot en grundläggande frihet (se i detta avseende, vad beträffar artikel 52 i fördraget, domen i det ovannämnda målet ICI, punkt 28).

60 Vad vidare beträffar det argument som har anförts av den brittiska regeringen, såsom nämns i punkt 53 i denna dom, skall det påpekas att när en fysisk person bosatt i Nederländerna har inkomst av aktier eller andelar i ett bolag som har sitt säte i en annan medlemsstat undgår detta inte systematiskt nederländsk skatt på grund av undantaget för skatt på aktieutdelning. Detta är enbart fallet om en aktieägare som omfattas av nederländsk inkomstskatt från ett bolag etablerat i en annan medlemsstat har erhållit aktieutdelning till ett belopp som, efter eventuell konvertering, inte överstiger de 1000 eller 2 000 NLG som undantas, vilket gör att denne befinner sig i samma situation som om han hade erhållit aktieutdelning från bolag etablerade i Nederländerna.

61 Vad slutligen beträffar argumentet avseende en möjlig skatteförmån för de skattskyldiga som i Nederländerna erhåller aktieutdelning från bolag som har sitt säte i en annan medlemsstat, är det tillräckligt att påpeka att det följer av fast rättspraxis att skattemässigt missgynnande som strider mot en grundläggande frihet inte kan vara berättigat av att det förekommer andra skatteförmåner, även om det antas att sådana förmåner finns (se i detta avseende, vad beträffar artikel 52 i fördraget, dom av den 28 januari 1986 i mål 270/83, kommissionen mot Frankrike, REG 1986, s. 273, punkt 21, av den 27 juni 1996 i mål C-107/94, Asscher, REG 1996, s. I-3089, punkt 53, och av den 21 september 1999 i mål C-307/97, Saint-Gobain ZN, REG 1999, s. I-6161, punkt 54, se vad gäller artikel 59 i EG-fördraget (nu artikel 49 EG i ändrad lydelse) dom av den 26 oktober 1999 i mål C-294/97, Eurowings Luftverkehrs, REG 1999, s. I-7447, punkt 44).

62 Den första tolkningsfrågan skall således besvaras så, att artikel 1.1 i direktiv 88/361 utgör hinder för en lagbestämmelse i en medlemsstat, vilken på samma sätt som den som är i fråga i målet vid den nationella domstolen medger ett undantag från inkomstskatt för aktieutdelning som utbetalas till fysiska personer som är aktieägare, enbart på det villkoret att nämnda aktieutdelning utbetalas av bolag som har sitt säte i sagda medlemsstat.

Den andra tolkningsfrågan

63 Med hänsyn till svaret på den första frågan saknas anledning att besvara den andra frågan.

Den tredje tolkningsfrågan

64 Genom sin tredje fråga vill den hänskjutande domstolen få klarhet i hur det påverkar svaret på den första frågan att den skattskyldige som begär att få åtnjuta ett sådant skattemässigt undantag är en sedvanlig aktieägare eller en arbetstagare som innehar aktier som har gett anledning till uttag av aktieutdelning inom ramen för en sparplan för anställda.

65 I detta avseende har alla de parter som har ingett yttranden hävdade att den omständigheten, att den fysiska person som begär att komma i åtnjutande av en sådan skattemässig fördel som undantaget för skatt på aktieutdelning är en sedvanlig aktieägare eller en arbetstagare som har förvärvat de aktier som har gett upphov till uttag av aktieutdelning inom ramen för en sparplan för anställda (werknemersspaarplan), är utan betydelse för svaret på de båda första

tolkningsfrågorna.

66 Enligt en sådan nationell lagbestämmelse som den som är i fråga i målet vid den nationella domstolen gäller nämligen undantaget för aktieutdelning alla skattskyldiga som i Nederländerna omfattas av inkomstskatt på aktieutdelning som erhållits från ett bolag etablerat i en annan medlemsstat, utan att skilja mellan om den skattskyldige är en sedvanlig aktieägare eller en arbetstagare som har förvärvat sina aktier inom ramen för en sparplan för anställda.

67 Eftersom den första frågan har besvarats med att en sådan bestämmelse utgör en restriktion för den fria rörligheten för kapital som strider mot gemenskapsrätten oavsett vilken egenskap aktieägaren har, skall den tredje frågan besvaras så, att det i detta avseende är utan betydelse att den skattskyldige som begär att få åtnjuta ett sådant skattemässigt undantag är en sedvanlig aktieägare eller en arbetstagare som innehar aktier som har gett upphov till uttag av aktieutdelning inom ramen för en sparplan för anställda.

Beslut om rättegångskostnader

Rättegångskostnader

68 De kostnader som har förorsakats den nederländska, den franska, den italienska och den brittiska regeringen samt kommissionen, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

Domslut

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

- angående de frågor som genom beslut av den 11 februari 1998 har ställts av Hoge Raad der Nederlanden - följande dom:

Artikel 1.1 i rådets direktiv 88/361/EEG av den 24 juni 1988 för genomförandet av artikel 67 i fördraget utgör hinder för en lagbestämmelse i en medlemsstat, vilken på samma sätt som den som är i fråga i målet vid den nationella domstolen medger ett undantag från inkomstskatt för aktieutdelning som utbetalas till fysiska personer som är aktieägare, enbart på det villkoret att nämnda aktieutdelning utbetalas av bolag som har sitt säte i sagda medlemsstat.

Det är i detta avseende utan betydelse att den skattskyldige som begär att få åtnjuta ett sådant skattemässigt undantag är en sedvanlig aktieägare eller en arbetstagare som innehar aktier som har gett upphov till uttag av aktieutdelning inom ramen för en sparplan för anställda.